

Věc C-369/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

9. června 2023

Předkládající soud:

Varchoven administrativen sad (Bulharsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

9. června 2023

Žalobkyně a navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku:

„Vivacom Bulgaria“ EAD

Žalovaný a odpůrce v řízení o kasačním opravném prostředku:

Varchoven administrativen sad
Nacionalna agencija za prihodite

Předmět původního řízení

Žaloba proti Nejvyššímu správnímu soudu (Varchoven administrativen sad, Bulharsko, dále jen „VAS“) na náhradu škody ve výši zaplacené daně z přidané hodnoty.

Předmět a právní základ předběžné otázky

Slučitelnost vnitrostátních ustanovení o příslušnosti pro žaloby na náhradu škody proti VAS s unijním právem.

Článek 267 SFEU

Předběžná otázka

Brání čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie vnitrostátnímu ustanovení, jako je čl. 2c odst. 1 bod 1 ZODOV ve spojení s čl. 203 odst. 3 a čl. 128 odst. 1 bodem 6 APK, podle kterého musí VAS v posledním stupni přezkoumat žalobu na náhradu škody způsobené porušením unijního práva, jehož se dopustil VAS, v níž je tento soud žalovanou stranou?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva a unijní judikatura

Článek 4 odst. 3 SEU, čl. 19 odst. 1 druhý 2 SEU, článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, zejména článek 14 odst. 1, článek 24, čl. 56 odst. 1 písm. i)

Rozsudek ze dne 3. května 2012, C-520/10, Lebara, EU:C:2012:264 (dále jen „rozsudek Lebara“)

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Administrativnoprocesualen kodeks (soudní řád správní, dále jen „APK“), čl. 1 bod 3, čl. 128 odst. 1 bod 6, článek 203

Zakon za otgovornostta na daržavata i obštinite za vredi (zákon o odpovědnosti státu a obcí za škody, dále jen „ZODOV“), článek 2c

Zakon za danaka varchu dobavenata stojnost (zákon o dani z přidané hodnoty, dále jen „ZDDS“), čl. 12 odst. 1, čl. 21 odst. 1 a 3

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Původní řízení se zakládá na kasační stížnosti, kterou podala společnost „Bulgarska telekomunikacionna kompania“ EAD se sídlem v Sofii (dále jen „BTK“) (nyní „Vivacom Bulgaria“ EAD) proti rozsudku č. 2565/18.04.2022 Správního soudu Sofie-město (Administrativen sad – Sofia grad, Bulharsko, dále jen „ASSG“), jímž byla zamítnuta žaloba proti VAS a Národní agentuře pro veřejné příjmy (Nacionalna agencija za prichodite, dále jen „NAP“) podaná společností BTK na základě článku 2c ZODOV ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU. Společnost BTK v žalobě tvrdila, že jí vznikla škoda ve výši daňové povinnosti na DPH, kterou uhradila na základě opravného daňového výměru č. 2900-1200127/20.06.2012 vydaného NAP a potvrzeného rozsudky ASSG a VAS. Žalobkyně požadovala náhradu škody ve výši částek zaplacených na základě opravného daňového výměru (DPH ve výši 760 183,15 bulharských leva [BGN] a úroky ve výši 347 278,15 BGN), ušlého zisku a zákonných úroků z těchto částek.

Řízení o vydání opravného daňového výměru a opravném prostředku podaném proti němu

- 2 Skutkový stav předchozího řízení o vydání opravného daňového výměru a opravném prostředku podaném proti němu konstatoval ASSG v původním řízení následovně.
- 3 Společnost „BTK Mobile“ EOOD, jejíž právní nástupkyní je společnost BTK, vystavila v letech 2007 až 2008 společně s Alex Invest Cornert s.r.l. a Danina Comert s.r.l. (dále společně Alex Invest a Danina) registrovaným v Rumunsku faktury na základě smluv o prodeji předplacených karet a poukazů na telekomunikační služby, na kterých bylo vykázáno 0 % DPH.
- 4 Při daňové kontrole bylo zjištěno, že nebylo prokázáno, že karty a poukazy byly předány zástupcům rumunského podniku a tyto je fyzicky převzali, takže předmětem dodání jsou služby, které ale nespádají do oblasti působnosti čl. 21 odst. 3 bodu 2 písm. h) ZDDS, nýbrž místem jejich poskytnutí je místo, kde dodavatel vykonává nezávislou hospodářskou činnost, tedy Bulharsko, to znamená, že místo poskytnutí bylo určeno podle obecného pravidla stanoveného v čl. 21 odst. 1 ZDDS.
- 5 NAP proto vydala opravný daňový výměr č. 2900-1200127/20.06.2012, kterým společnosti BTK vyměřila dodatečnou daňovou povinnost na DPH ve výši celkem 760 183,15 BGN. Společnost BTK po doručení výměru zaplatila do státní pokladny uvedenou částku společně se splatnými úroky. Proti výměru podala správní a soudní opravné prostředky.
- 6 Ve správním přezkumném řízení byl opravný daňový výměr potvrzen s odůvodněním, že příjemci služeb nejsou osobami povinnými k dani usazenými v jiném členském státě, protože není doloženo, že karty byly dodány rumunským podnikům. Podmínky stanovené v čl. 21 odst. 3 ZDDS, za nichž lze služby považovat za osvobozené od daně, proto nebyly splněny.
- 7 Žaloba podaná k ASSG byla zčásti zamítnuta. ASSG uvedl, že ačkoliv bylo dodání na fakturách popsáno jako předplacené karty a poukazy na telekomunikační služby, bylo sjednáno dodání zboží, protože karty jsou zbožím, které umožňují budoucí využití těchto služeb. Zboží bylo dodáno v komerčním množství za účelem dalšího prodeje a společnost BTK neposkytuje služby rumunským podnikům, ale poskytla by je případně koncovým spotřebitelům. Musí být proto použita ustanovení upravující místo dodání zboží. Karty a poukazy neopustily sklad společnosti BTK, kde je rumunské podniky uložily do bezpečné úschovy, nebo byly rumunským podnikům předány na základě protokolu o převězení a předání v tomto skladě společnosti BTK na území Bulharska, takže se použije čl. 17 odst. 1 ZDDS, podle kterého se za místo dodání zboží, které nebylo zasláno nebo přepraveno, použije místo, kde se zboží nacházelo v okamžiku přechodu vlastnictví nebo skutečného předání. Toto místo se tedy nacházelo na území

Bulharska a společnost BTK dluží příslušnou DPH. ASSG proto žalobu částečně zamítl.

- 8 VAS potvrdil rozsudkem č. 15282/16.12.2014 rozhodnutí soudu v prvním stupni. V plném rozsahu se ztotožnil se závěrem ASSG, že předmětem dodání nejsou služby, nýbrž zboží. Měl za to, že společnost BTK se nemůže odvolávat na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 9. října 2014 ve věci C-492/13, Traum, ECLI:EU:C:2014:2267, protože „v projednávané věci je zjevné, že zakoupené karty byly rumunským podnikům předány ve skladu společnosti ‚BTK Mobile‘ EOOD nacházejícím se v Bulharsku a tyto karty neopustily sklad společnosti BTK, protože zde byly bezpečně uloženy“. K rozsudku Lebara se VAS nevyjádřil. V této souvislosti konstatoval, že se použije čl. 17 odst. 1 ZDDS, podle kterého je místem dodání zboží místo, na kterém se zboží nacházelo v okamžiku přechodu vlastnictví nebo skutečného předání, a toto ustanovení také bylo řádně použito. VAS v tomto řízení rozhodoval v posledním stupni a jeho rozsudek je konečný (v následujícím textu je řízení, ve kterém byl vydán opravný daňový výměr, a soudní řízení o opravném prostředku podaném proti tomuto výměru označováno jako daňový spor).

Řízení v prvním stupni o žalobě na náhradu škody

- 9 Žaloba zamítnutá soudem prvního stupně (ASSG) byla podána dne 12. prosince 2019. Společnost BTK tvrdila, že NAP a VAS porušily čl. 2 odst. 1 písm. a) a c), čl. 14 odst. 1, článek 24 a čl. 56 odst. 1 písm. i) směrnice 2006/112 ve znění platném pro období od prosince 2007 do června 2008 ve výkladu provedeném Soudním dvorem v rozsudku Lebara.
- 10 Žalobkyně měla za to, že NAP a VAS v daňovém sporu nesprávně použily uvedené unijní právní předpisy o telekomunikačních službách ve výkladu Soudním dvorem v rozsudku Lebara. Podle tohoto rozsudku jsou dodání předplacených karet a poukazů poskytnutím telekomunikačních služeb. Článek 2 odst. 1 písm. a) a c), čl. 14 odst. 1, článek 24 a čl. 56 odst. 1 písm. i) směrnice 2006/112, které byly porušeny, umožňují provozovatelům komunikačních služeb, jako je společnost BTK, aby s dodáními předplacených karet a poukazů distributorům usazeným v jiném členském státě nakládaly jako s poskytnutím telekomunikačních služeb, u nichž se místo poskytnutí nachází v tomto jiném členském státě. Porušení unijního práva je dostatečně závažné, protože k němu došlo ve zjevném rozporu s judikaturou Soudního dvora. Rozsudek Lebara byl NAP v době vydání opravného daňového výměru znám, stejně tak byl znám ASSG a VAS před vydáním jejich rozsudků, protože žalobkyně se na něj v řízení opakovaně odkazovala. V tomto rozsudku bylo rozhodnuto na základě podobného skutkového stavu a pro žalované je závazný. Pokud měl VAS pochybnosti o použitelnosti rozsudku Lebara na opravný prostředek proti opravnému daňovému výměru, měl Soudnímu dvoru předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

- 11 NAP naproti tomu v opravném daňovém výměru konstatovala, že dodání předplacených karet a poukazů představuje služby, přičemž příjemce dodání není určen smluvním vztahem s rumunským podnikem, nýbrž ostatními okolnostmi dodání, totiž tím, kde byly předplacené karty a poukazy předány, zda byly přepraveny do Rumunska a zda mohly být použity pro volání z Rumunska. Tyto okolnosti ale nejsou pro určení místa poskytnutí telekomunikačních služeb relevantní.
- 12 VAS, který v daňovém sporu rozhodoval v posledním stupni, měl za to, že jde o dodání zboží, které nebylo odvezeno z Bulharska, protože se u prodaných karet a poukazů jednalo o komerční množství. Bylo proto nesprávně konstatováno, že místem dodání je Bulharsko a nikoliv Rumunsko, kde jsou usazeni příjemci, a v důsledku toho byla potvrzena vyměřená daňová povinnost na DPH.
- 13 V řízení o žalobě v prvním stupni konstatoval ASSG následující.
- 14 Žaloba je správně namířena proti NAP a VAS, protože oba orgány jsou povinné řádně uplatňovat unijní právo. VAS je navíc právnická osoba, která je příslušná pro žaloby týkající se porušení unijního práva, k němuž došlo při výkonu jeho soudní činnosti, a v projednávané věci je soudem rozhodujícím o sporu v posledním stupni.
- 15 K podmínkám, za kterých jsou soudy odpovědné za škody vyplývající z porušení unijního práva, ASSG uvedl, že není přípustné znovu věcně rozhodnout o sporu, který byl ukončen pravomocným rozhodnutím žalovaného soudu. Spíše je nezbytné přezkoumat, zda právní předpisy relevantní pro spor byly na zjištěný skutkový stav použity správně.
- 16 Ohledně podmínky, že porušené unijní právní předpisy propůjčují práva jednotlivci, ASSG upozornil na to, že ustanovení uváděná žalobkyni určují oblast působnosti daně a místo poskytování telekomunikačních služeb a žalobkyni v projednávané věci propůjčují právo nakládat se službami jako službami poskytnutými osobám povinným k dani usazeným v jiném členském státě a neúčtovat k nim DPH.
- 17 K podmínce dostatečně závažného porušení unijního práva ASSG konstatoval, že NAP dodání správně klasifikoval jako poskytnutí služeb, neměl ovšem za to, že se použije čl. 21 odst. 3 body 1 a 2 písm. h) ZDDS, protože není splněna podmínka, že příjemci vykonávají svou hospodářskou činnost v jiném členském státě. Ohledně závěrů NAP poukázal ASSG na skutečnost, že v případě služby, z níž není vybrána DPH, protože příjemce je osobou povinnou k dani usazenou na území jiného členského státu, je nezbytné přezkoumat, zda služba byla této osobě povinné k dani skutečně poskytnuta a zda je tato osoba skutečně usazena na území jiného členského státu. Vzhledem k tomu, že zejména není prokázáno, že si předplacené karty převzaly osoby povinné k dani usazené v jiném členském státě, zastával správce daně názor, že nebyly prokázány podmínky pro nakládání s dodáními jako dodáními, u nichž se místo plnění nachází v zahraničí, nejedná se

proto o závažné porušení unijního práva, zejména ve vztahu k některému z uznaných a podporovaných cílů směrnice 2006/112, totiž boji proti daňovým podvodům, vyhýbání se daňovým povinnostem a případnému zneužití.

- 18 Ohledně žalovaného VAS uvedl ASSG v souvislosti s podmínkou dostatečně závažného porušení unijního práva, že závěr VAS, že dodání jsou dodáními zboží a nikoliv poskytnutím služby, není správný, protože je v rozporu s články 14 a 24 směrnice 2006/112 a jejich výkladem v rozsudku Lebara. Správné právní posouzení dotčených dodání by ovšem přesto nevedlo k jinému výsledku, než k jakému dospělo řízení o opravném prostředku proti opravnému daňovému výměru, protože nebyla splněna jedna z podmínek pro osvobození dodavatele od daně z přidané hodnoty na fakturách, totiž chyběl doklad o tom, že příjemci dodání byly osoby povinné k dani usazené v jiném členském státě. Vzhledem k tomu, že by porušení unijního práva ve výsledku nic nezměnilo na výsledku sporu, nelze jej považovat za dostatečně závažné a nemá příčinnou souvislost se škodou žalobkyně, protože DPH a příslušné úroky jsou dluženy na základě pravomocného opravného daňového výměru, jehož vydáním nebylo porušeno unijní právo.
- 19 ASSG shledal, že se projednávaná věc a případ posuzovaný v rozsudku Lebara neshodují, protože dotčená dodání jsou sice obsahově podobná, jsou mezi nimi ale i podstatné rozdíly. Dodání rumunským podnikům nebyla posuzována jako dvě dodání (distributorům a koncovým spotřebitelům), nýbrž jako jedno dodání – distributorům. Z popisu skutkového stavu v rozsudku Lebara vyplývá, že se v tomto případě nejednalo o status příjemce jako osoby povinné k dani usazené v jiném členském státě, ani o skutečné předání karet. V případě posuzovaném bulharskými soudy nebyla na rumunském území zřízena distribuční síť, ani nebyly spotřebitelům v Rumunsku nabízeny předplacené karty. V projednávané věci VAS rozhodl, že se oba případy neshodují, protože podmínka, že se místo dodání nachází v Rumunsku a nikoliv v Bulharsku, nebyla prokázána, a proto v konečném důsledku dospěl ke správnému právnímu závěru, že není důvod pro použití výkladu provedeného v rozsudku Lebara.
- 20 Třetí podmínku zakládající odpovědnost žalovaného, totiž existenci přímé příčinné souvislosti mezi porušením unijního práva a škodou, nebylo podle názoru ASSG nezbytné zkoumat, protože nebyla prokázána druhá podmínka dostatečně závažného porušení unijního práva.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 21 Navrhovatelka v řízení o kasačním prostředku, společnost BTK, navrhuje, aby soud zrušil rozsudek ASSG jako nesprávný z důvodu porušení hmotného práva, závažného porušení procesních pravidel a nedostatečného odůvodnění. Tvrdí, že sám ASSG porušil unijní právo a judikaturu Soudního dvora týkají se různých aspektů sporu.

- 22 Soud prvního stupně měl zejména na základě skutkového stavu a znaků povinnosti odvést daň z přidané hodnoty, jak byly zjištěny v daňovém sporu, přezkoumat, zda byly splněny podmínky pro odpovědnost státu, a to nikoliv novým přezkumem věci samé, která byla ukončena pravomocným rozsudkem, nýbrž přezkumem skutečnosti, zda byly v této věci správně použity relevantní unijní právní předpisy a zda jejich nepoužití nebo nesprávné použití mělo přímou příčinnou souvislost s újmou žalobkyně.
- 23 Soud prvního stupně konstatoval, že bylo porušeno ustanovení unijního práva, které propůjčuje práva jednotlivcům. Další závěry ovšem nejsou správné, protože porušení unijního práva, které vyplývá z klasifikace sporných plnění jako zboží a nikoliv jako služeb v rozsudku VAS, bylo jednoznačně konstatováno rovněž v řízení o nesplnění povinnosti vedené Komisí proti Bulharsku č. EU Pilot 8498/1/TAXU. Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, je porušení dostatečně závažné, pokud k němu došlo ve zjevném rozporu s judikaturou Soudního dvora (C-224/01, C-446/04, C-429/09 a C-168/15). Rovněž jsou splněna kritéria uvedená v bodě 43 rozsudku Soudního dvora ve věci C-173/03, Traghetti del Mediterraneo, ECLI:EU:C:2006:391. Rozsudek Lebara je ohledně hodnocení telefonních karet jako telekomunikačních služeb jednoznačný, VAS jej ale ve svém rozsudku nezmiňuje, ačkoliv na něj kasační stížnost odkazuje. Výklad v rozsudku Lebara je ostatně abstraktní, protože rozsudek neuvádí omezení v tom smyslu, že se použije pouze na skutkové stavy, jako je ten ve věci v původním řízení.
- 24 Navrhovatelka napadá rovněž zjištění soudu prvního stupně, že skutkový stav ve věci Lebara neodpovídá skutkovému stavu ve věci BTK. Společnost BTK je řádně registrovaný provozovatel telekomunikačních služeb, který má k dispozici infrastrukturu pro poskytování dotčených služeb a roamingovou smlouvu pro rumunské území, proto se jednalo o dodání předplacených karet na telekomunikační služby distributorovi usazenému v jiném členském státě. V jiné věci, v níž se jednalo o napadení opravného daňového výměru, jímž byl stanovena daňová povinnost společnosti BTK ohledně dodání telefonních karet společnosti Danina v jiném zdaňovacím období, rozhodl VAS v opačném smyslu a zastával názor, že v Bulharsku nemusí být DPH z těchto dodání odvedena. VAS ovšem nemusel nutně konstatovat, že se jedná o shodné věci, protože v případě pochybností, zda se judikatura Soudního dvora na konkrétní případ použije, měl předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. V opačném případě je vázán dřívějším výkladem Soudního dvora.
- 25 Dále navrhovatelka napadá skutková zjištění týkající se předání telefonních karet ve skladu společnosti BTK a tvrdí, že k tomuto předání došlo a VAS jej nesprávně označil jako dodání zboží. Soud prvního stupně proto měl posoudit podmínky mimosmluvní odpovědnosti na základě skutkových zjištění z řízení o žalobě podané proti opravnému daňovému výměru, místo aby vyvozoval nové závěry o důvodech pro výběr DPH z dodání rumunským podnikům, které se liší od závěru NAP v opravném daňovém výměru, když konstatoval, že opravný daňový výměr měl být potvrzen z jiných důvodů.

- 26 Navrhovatelka vyzývá VAS, aby Soudnímu dvoru předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Upozorňuje na skutečnost, že VAS je účastníkem řízení a již v řízení v prvním stupni se vyjádřil v tom smyslu, že návrhy směřující proti němu jsou nepřijatelné nebo neopodstatněné. V projednávaném řízení o kasačním opravném prostředku je v postavení účastníka řízení, který je bezprostředně dotčen výsledkem právního sporu, a soudu rozhodujícího v posledním stupni. Z toho vyplývají pochybnosti, zda je toto postavení slučitelné s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU a článkem 47 Listiny. Skutečnost, že VAS jako soud posledního stupně posuzuje opravných prostředek podaný proti rozsudku, jím byla zamítnuta žaloba na náhradu škody vzniklé v důsledku porušení unijního práva ze strany VAS, není v souladu s požadavkem spravedlivého řízení u nezávislého a nestranného soudu, byť senát, který kasační stížnost projednává, je jiný než ten, který přijal konečné rozhodnutí v daňovém sporu. Současné postavení strany sporu a soudu posledního stupně v tomto sporu, jakož i názor VAS vyjádřený již v prvním stupni, jsou důvodem k obzvláště opodstatněným pochybnostem o nestrannosti každého z jeho senátů. Navrhovatelka dále Soudní dvůr žádá o výklad ohledně otázky, zda v projednávané věci skutečnost, že dodání byla kvalifikována jako dodání zboží a nikoliv jako poskytnutí služby, představuje dostatečně závažné porušení unijního práva.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 27 Předkládající senát má za to, že Soudnímu dvoru je nezbytné předložit otázku týkající se příslušnosti VAS ve světle následujících úvah předtím, že budou v dotčené věci projednávány otázky kritérií, druhu a rozsahu přezkumu prvků odpovědnosti za škody vyplývající z dostatečně závažného porušení unijního práva.
- 28 Ustanovení vnitrostátního práva použitelná ve věci v původním řízení souvisí s unijními právními předpisy. Původní řízení se zakládá na žalobě na náhradu škody způsobené dostatečně závažným porušením unijních právních předpisů o DPH, kterého se měly dopustit NAP a VAS. Navrhovatelka se odvolává na právo zakotvené v čl. 47 odst. 2 Listiny, tedy na právo, aby o její věci rozhodoval nezávislý a nestranný soud. Při přezkumu otázky, zda se jedná o dostatečně závažné porušení unijního práva, musí předkládající soud přezkoumat použití unijního práva a judikatury Soudního dvora v oblasti daně z přidané hodnoty na daňový spor.
- 29 Článek 2a ZODOV upravuje postup projednávání tohoto druhu žalob podaných proti státu. V případě škod, které vyplývají se soudní činností správních soudů a VAS, a škod, které vznikly v rámci nebo v souvislosti se správní činností, pokud je účastníkem řízení správní soud, VAS nebo právnická osoba, se na toto řízení použijí ustanovení APK. Podle čl. 128 odst. 1 bodu 6 APK spadají žaloby na náhradu škody způsobené nezákonnými právními akty správních orgánů a úředníků, jakož i žaloby na náhradu škody způsobené soudní činností správních soudů a VAS, do příslušnosti správních soudů. Podle obecného pravidla

stanoveného v článku 131 APK je řízení podle tohoto soudního řádu dvojstupňové. VAS je v tomto řízení soudem posledního stupně. Podle těchto ustanovení proto VAS musí v posledním stupni přezkoumat žaloby podané proti němu.

- 30 Předkládající soud si klade otázku, zda tato vnitrostátní ustanovení splňují požadavky čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU na prostředky k zajištění účinné právní ochrany a čl. 47 odst. 2 Listiny na nezávislý a nestranný soud.
- 31 Na jedné straně se jedná o rozhodnutí vnitrostátního zákonodárce, které bere v úvahu zvláštnosti správní činnosti a speciální povahu správní judikatury.
- 32 Na druhé straně navrhovatelka neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by vyplývaly otázky subjektivní nebo objektivní nestrannosti senátu VAS, přičemž příslušná kritéria byla vypracována v judikatuře Soudního dvora. Skutečnost, že VAS není nestranný, navrhovatelka dovozuje z jeho postavení žalovaného a jeho vyjádření k přípustnosti a opodstatněnosti žaloby v řízení v prvním stupni. Podle jejího názoru pouhá skutečnost, že žaloba proti VAS je v posledním stupni projednávána stejným soudem, byť zcela odlišným senátem, postačuje, aby odůvodnila vážné pochybnosti o nestrannosti a nezávislosti jednotlivých senátů tohoto soudu.
- 33 Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) týkající se použití čl. 6 odst. 1 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“) v řízení proti Bulharsku nelze dovodit jednoznačnou odpověď na otázku, zda může soud rozhodovat o žalobě, v níž je žalovanou stranou.
- 34 V rozsudku ze dne 10. dubna 2008 ve věci Michalkov v. Bulharsko (stížnost č. 67719/01), ECLI:CE:ECHR:2008:0410JUD006771901, §§ 47-51, který uvádí navrhovatelka, ESLP rozhodl, že přezkum žaloby na náhradu škody z důvodu protiprávního rozsudku soudem, který tento rozsudek vydal, je porušením čl. 6 odst. 1 EÚLP. ESLP dále poukazuje na to, že i když neexistují pochybnosti o osobní nestrannosti soudců rozhodujících ve věci, již pouhá profesní vazba na jednoho z účastníků řízení může vyvolat odůvodněné pochybnosti žalobce o jejich objektivní nestrannosti a jejich nezávislosti na druhém účastníkovi řízení.
- 35 Ve svém rozsudku ze dne 5. dubna 2018 ve věci Gospodinov v. Bulharsko (stížnost č. 28417/2007), ECLI:CE:ECHR:2018:0405JUD002841707, § 55 až § 56, ESLP konstatoval, že se jedná o porušení čl. 6 odst. 1 EÚLP. Rozsudek byl přijat v souvislosti s případem, v němž trestní senát okresního soudu projednával druhé trestní řízení proti osobě, která současně uplatňovala nároky v řízení o náhradě škody proti témuž soudu z důvodu porušení délky vazby v prvním trestním řízení. ESLP rozhodl, že pouhé profesní spojení soudců s jedním z účastníků souběžně probíhajícího občanskoprávního řízení a prejudiciální účinek trestního řízení probíhajícího v souvislosti s občanskoprávním řízením o náhradě

škody sám o sobě může odůvodňovat pochybnosti o objektivní nestrannosti soudců.

- 36 ESLP v obou věcech upozornil na skutečnost, že relevantní rozpočtové předpisy stanoví, že případná náhrada škody bude uhrazena z rozpočtu soudu, a to může posílit odůvodněné pochybnosti stěžovatele, byť nebylo zjištěno, zda to mělo nějakým způsobem vliv na zvláštní situaci soudců.
- 37 Opačně se ESLP vyjádřil v rozsudku ze dne 18. června 2013 ve věci Valčeva a Abrašev v. Bulharsko (stížnosti č. 6194/11 a 34887/11), ECLI:CE:ECHR:2013:0618DEC000619411, § 100, a v rozsudku ze dne 18. června 2013, Balakčiev a další v. Bulharsko (stížnost č. 65187/10), ECLI:CE:ECHR:2013:0618DEC006518710, § 61. V těchto rozsudcích ESLP upozorňuje na skutečnost, že případ, kdy žaloba směřuje proti soudu, který o ni rozhoduje, se ze své podstaty vyskytuje zřídka. Odkázal přitom na svou dřívější judikaturu (věc Michalkov), v níž vyjádřil pochybnosti ohledně objektivní nestrannosti soudů, které o takovýchto žalobách rozhodují, ovšem s ohledem na skutečnost, že částky, které měly být vyplaceny jako náhrada škody (v tomto případě z důvodu porušení práva na projednání a rozhodnutí v přiměřené lhůtě podle čl. 6 odst. 1 EÚLP), pochází ze zvláštní kapitoly rozpočtu jednotlivých soudů, konstatoval, že je přesvědčen, tento faktor nezpochybňuje nestrannost soudů rozhodujících o takovýchto žalobách nebo účinnost opravného prostředku.
- 38 Aktuálně platná rozpočtová pravidla odpovídají pravidlům, která byla popsána v obou posledně uvedených rozsudcích. Je pravda, že každý soud platí náhradu škody ze svého vlastního rozpočtu, avšak v tomto rozpočtu jsou samostatné položky na odměny, provoz soudu a náhradu škod způsobených činnostmi soudu, takže odměna soudců nebo jejich pracovní podmínky nezávisí na náhradě škody, kterou musí soud případně uhradit. Pokud v rozpočtu soudu chybí prostředky na náhradu škody, pak nejvyšší justiční rada na žádost soudu jeho rozpočet navýší a poskytne na účet soudu nezbytné prostředky.
- 39 Je tedy nezbytné, aby Soudnímu dvoru byla předložena předběžná otázka týkající se slučitelnosti vnitrostátních předpisů o příslušnosti pro žaloby na náhradu škody, které byly podány na základě článku 2c ZODOV ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU proti VAS, s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU a článkem 47 odst. 2 Listiny.